

**Smernica EP a Rady 2004/35/ES
o environmentálnej zodpovednosti pri
prevencii a odstraňovaní environmentálnych
škôd**

Ing. Henrieta Čajková
Odbor environmentálnych rizík
a biologickej bezpečnosti
MŽP SR

cajkova.henrieta@enviro.gov.sk

0905 669 515

Dôvody prijatia smernice (21.apríl 2004)

- veľké množstvo kontaminovaných miest – riziko pre zdravie ľudí a ŽP
- dramatické zrýchlenie straty biodiverzity
- presadzovanie zásady „znečisťovateľ platí“
- **„finančná zodpovednosť prevádzkovateľa“**

Pôsobnosť

pracovné činnosti

objektívna zodpovednosť za
škodu

EŠ a BHEŠ na:

- chránené druhy
- chránené biotopy
- voda
- pôda

Iné

pracovné činnosti

subjektívna zodpovednosť
za škodu

(zavinené konanie
prevádzkovateľa)

EŠ a BHEŠ na:

- chránené druhy
- chránené biotopy

Pôsobnosť smernice

Definované pracovné činnosti:

- zariadenia IPKZ
- odpadové hospodárstvo
- vypúšťanie odpadových vôd, látok do podzemných vôd alebo injeckáž do vôd
- výroba, použitie, spracovanie, plnenie, uvoľňovanie do ŽP, preprava – chemické látky, nebezpečné prípravky, prípravky na ochranu rastlín, biocídne výrobky
- akákoľvek preprava nebezpečného tovaru
- veľké zdroje znečistenia
- GMO
- nakladanie s ťažobným odpadom
- geologické ukladanie CO₂

Pôsobnosť smernice - výnimky

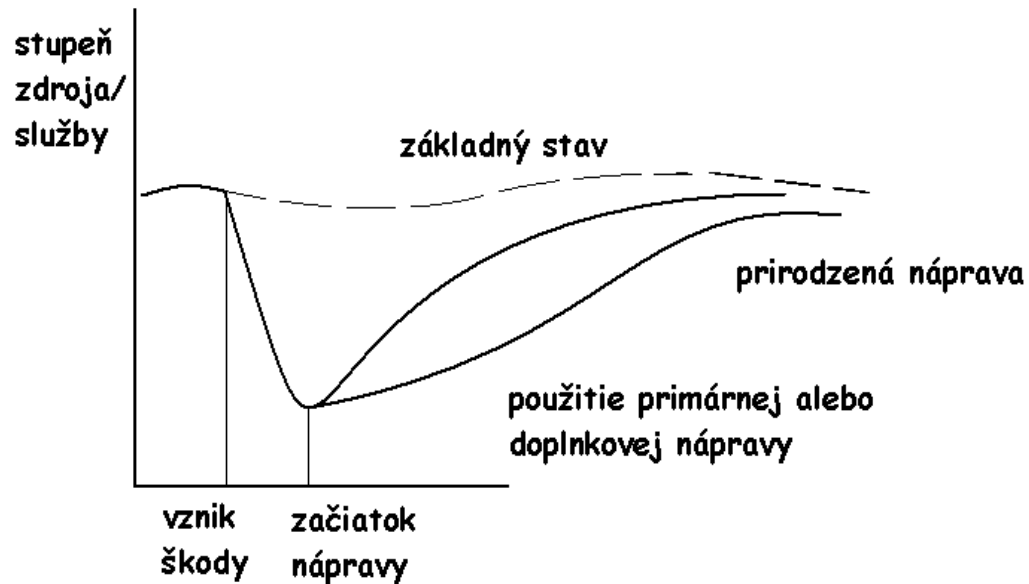
- ozbrojený konflikt, vojnový stav alebo povstanie
- prírodný jav výnimočnej, neodvratnej povahy
- jadrové riziká
- difúzne znečistenie bez nájdania príčinnej súvislosti medzi škodou a činnosťou prevádzkovateľa
- činnosti v rámci národnej obrany alebo medzinárodnej bezpečnosti
- škody spôsobené emisiou, udalosťou alebo haváriou , ku ktorej došlo
 - pred dátumom účinnosti smernice
 - po dátume účinnosti smernice ale samotná činnosť skončila pred dátumom účinnosti
- škody, ak od emisie, udalosti alebo havárie uplynulo viac ako 30 rokov

Definícia environmentálnej škody (EŠ)

- **Chránené druhy a biotopy** – akákoľvek škoda, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržanie priaznivého stavu ochrany
- **Voda** – akákoľvek škoda, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na ekologický, chemický alebo kvantitatívny stav alebo ekologický potenciál príslušných vôd (2000/60/ES)
- **Pôda** – akákoľvek kontaminácia, ktorá predstavuje závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí následkom priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov alebo mikroorganizmov

Základný stav

stav v čase poškodenia prírodných zdrojov a služieb, ktorý by existoval, keby nedošlo k environmentálnej škode, odhadnutý na základe dostupných informácií

Kritériá závažnosti - chránené druhy/biotopy

Merateľné údaje ako napr. :

- počet jedincov, ich hustota alebo územie, ktoré pokrývajú
- úloha jedincov alebo poškodeného územia, vzácnosť výskytu druhu/biotopu
- schopnosť druhu rozmnožovať sa, schopnosť prirodzenej regenerácie
- schopnosť druhu/biotopu zotaviť sa v krátkom čase bez akéhokoľvek zásahu

Niektoré ďalšie definície

- **prevádzkovateľ**
- **pracovná činnosť**
- **škoda**
- **emisia**
- **bezprostredná hrozba environmentálnej škody**
- **preventívne opatrenia**
- **nápravné opatrenia**
- **náklady**
- **atď.**

Preventívna a nápravná činnosť

- Bezprostredná hrozba EŠ (k EŠ zatiaľ nedošlo) - **povinnosť prevádzkovateľa prijať preventívne opatrenia**
- Environmentálna škoda – **povinnosť prevádzkovateľa vykonať nápravné opatrenia**
- Preventívne aj nápravné opatrenia môže v niektorých prípadoch vykonať aj príslušný orgán.

Preventívne opatrenia

- opatrenie, ktoré sa prijme ako reakcia na udalosť, konanie alebo opomenutie spôsobujúce BHEŠ a ktorého účelom je takejto škode predísť alebo ju minimalizovať

Nápravné opatrenia

- akcia alebo kombinácia akcií vrátane opatrení na zmiernenie následkov
- dočasné opatrenia, ktorých účelom je obnova, regenerácia alebo nahradenie poškodených prírodných zdrojov alebo ich zhoršených funkcií
- zabezpečenie rovnocennej náhrady za tieto zdroje alebo funkcie

Nápravná činnosť

- Cieľ – **obnova ŽP do základného stavu** a odstránenie závažných rizík nepriaznivých účinkov na zdravie
- primárna náprava – do základného stavu
- doplnková náprava – ak sa nepodarilo dosiahnuť primárnu nápravu
- kompenzačná náprava – kompenzácia dočasných strát prírodných zdrojov až kým sa primárnou a doplnkovou nápravou nepodarí dosiahnuť obnova prírodných zdrojov

Náklady na prevenciu a nápravu

1. Náklady na preventívne a nápravné opatrenia znáša prevádzkovateľ.
2. **Výnimka** – ak bezprostrednú hrozbu EŠ alebo EŠ spôsobil tretia osoba alebo išlo o splnenie zákonného nariadenia alebo pokynu vydaného orgánom verejnej moci.
2. Voľba pre členské štáty – „permit defence“ a „state of the art“

- Environmentálna škoda **nezahŕňa škodu na majetku alebo na zdraví !**
- Prevádzkovateľ je povinný predchádzať vzniku EŠ alebo BHEŠ !
- Za EŠ zodpovedá prevádzkovateľ, ktorý ju spôsobil pracovnou činnosťou !
- Zodpovednosť prevádzkovateľa za EŠ prechádza na jeho právneho nástupcu !

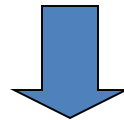
Finančné zabezpečenie

Úloha členských štátov

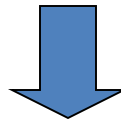
- podporiť vytvorenie nástrojov a trhov finančného zabezpečenia pre prípad platobnej neschopnosti prevádzkovateľov
- umožniť prevádzkovateľom, aby využívali finančné záruky na krytie svojich zodpovedností
- napr. poistenie, banková záruka, prípadne iný spôsob finančného krytia

Vykonávanie smernice

- povinnosť transpozície – 30. apríl 2007
- samostatný zákon o prevencii a náprave environmentálnych škôd

359/2007 Z.z.

1. september 2007

Aktivity EK v oblasti PNEŠ

- <http://ec.europa.eu/environment/liability/index.htm>
- základné info o smernici, otázky a odpovede
- 2X ročne stretnutie členských krajín
- výstupy : stav implementácie v ČR, prípady EŠ
- správa Komisie pre Radu a Parlament o implementácii ELD – október 2010

Výskum - projekt REMEDE

www.envliability.eu

Resource Equivalency Methods for Assessing Environmental Damage in EU

- ciele projektu – vytvorenie, testovanie a spropagovanie metód ekvivalencie zdrojov
- využitie skúseností z USA, ekológovia, ekonómovia, právnici
- konečný výsledok – nástroj s použitím na všetky prípady ELD škôd v EÚ
- testovanie na prípadových štúdiách
- projekt nie je zameraný na :
 - definovanie „závažnosti“
 - primárnu nápravu
 - definovanie základného stavu – nástroj síce bude obsahovať informáciu o výpočte základného stavu, ale neodporúča ten najlepší variant
- len doplnková a kompenzačná náprava

Ďakujem za pozornosť.